

⁴Kaya naman tungkol sa pagkain ng mga alay sa mga diyus-diyusan: alam natin na walang pag-iral ang diyus-diyusan at walang Diyos maliban sa isa. ⁵Mayroon talagang mga tinatawag na diyos sa langit o sa lupa, kayat marami ang diyos at marami ang panginoon. ⁶Gayon pa man, mayroon tayong iisang Diyos at Ama na siyang pinagmulan ng lahat ng bagay at patutunguhan natin, at mayroong iisang Panginoon, si Jesu-cristo, na sa pamamagitan niya, nayayari ang sanlibutan at dahil sa kanya, nabubuhay tayo. ⁷Ngunit hindi lahat ay naka-kaalam nito. Nasanay ang ilan sa mga diyus-diyusan hanggang ngayon. Kaya itinuturing nilang alay sa mga diyus-diyusan ang kanilang kinakain. Kaya

nadudungisan ang kanilang nalalabuan pang konsiyensya.

⁸Hindi pagkain ang naglalapit sa atin sa Diyos. Hindi tayo mas masama kung hindi kumain o mas mabuti kung kumain. ⁹Kaya malaya kayo, ngunit mag-ingat at baka makatisod ito sa mga nalalabuan pa. ¹⁰Ipagpalagay mong ikaw, na may kaalaman, ay nakitang nakikisalo sa templo ng diyus-diyusan, hindi ba mauudyukan ang kanyang konsiyensyang nalalabuan pa upang kumain ng alay sa mga diyus-diyusan? ¹¹At bunga ng iyong kaalaman pala nasisira ang mahina – ang kapatid na para sa kanya namatay si Kristo. ¹²Kapag nagkakasala kayo laban sa mga kapatid at nakakasakit sa kanilang nalalabuang konsiyensya, kay Kristo

gawa ng babaeng may-asawa kung hindi naman niya kaisa ang kanyang kabiyak sa kanyang mga alinlangan? Pupuwede ka bang sumapi sa isang samahan o partido kung salungat naman sa Iglesya ang marami sa mga miyembro nito? Ito ang problemang hinaharap ni Pablo sa pagtalakay niya tungkol sa karneng inialay sa mga diyus-diyusan. Nagpapatuloy sa 10:23–11:1 ang talakayang sinisimulan niya rito.

Maraming iniaalay na hayop sa mga templo ng mga pagano. Pagkatapos ng mga pag-aalay, nagkakaroon sila ng bangkete sa isang silid ng templo, kung saan inihahain ang karne ng inialay na mga hayop. Madalas na inaanyayahan ng mga kaibigan nilang pagano ang mga Kristiyano sa ganitong bangkete. Kung minsan naman, karne ng mga alay na ito ang inihahain sa kanila sa tahanan ng kanilang mga paganong kaibigan. At kahit na sa palengke, mas marami ang karne ng mga hayop na inialay sa mga diyus-diyusan. mga Kristiyano sa ganitong bangkete. Kung minsan naman, karne ng mga alay na ito ang inihahain sa kanila sa tahanan ng kanilang mga paganong kaibigan. At kahit na sa palengke, mas marami ang karne ng mga hayop na inialay sa mga diyus-diyusan.

Ayaw ni Pablo na maging grupo ng mga panatikong hiwalay sa lipunan ang mga Kristiyano. Totoo ngang kasalanan ang pag-aalay ng handog sa mga diyus-diyusan pero hindi ito dahilan para maging di-malinis ang karne. Walang ibang diyos – kaya nga diyus-diyusan sila – kayat wala silang anumang kapangyarihan. Isa pa’y sinabi na ni Jesus na hindi ang pumapasok sa tao ang nagpapaging-di-malinis sa kanya kundi ang lumalabas mula sa kanyang puso (Mc 7:15).

Nagpapalaki ng ulo ang kaalaman at nakagagaling naman ang pagmamahal. Makakakain ng karneng iyon ang mga Kristiyano may kamalayan pagkat malinaw para sa kanila na hindi

’yon kasalanan. Ngunit tungkulin din nilang igalang ang palagay ng iba at iwasang makaeskandalo sa mga wala pang kakayahang umintindi sa kanilang mga dahilan.

Sa 8:2 pinag-iiba ni Pablo ang kaalaman sa Diyos na puwede nating marating at maipahayag sa mga salita at ideya, at ang mas tunay na kaalamang ipinagkakaloob ng Diyos sa mga mahal niya; doo’y bumubukal ang lahat mula sa pamamalagi ng mapagmahal na Diyos na nakikipagniig sa kanya.

Sa mga b. 10, 11 at 12 naman, nagsasalita si Pablo tungkol sa *mahihina* o *walang kamalayan*, ibig sabihin’y mga Kristiyano wala pang sapat na aral sa pananampalataya o kaya’y di wasto ang naiaral sa kanila. Iniisip nilang kasalanan na ang isang bagay na sa totoo nama’y hindi; o dala ng kanilang kahina’y iba ang kanilang sinusunod kahit na labag ito sa kanilang konsiyensya.

Paano kung may makakita sa iyo, ikaw na may kamalayan, na nakikisalo sa templo ng diyus-diyusan? Ito ang grabe. May ilan na sa pamayanan na ibang daan na ang sinusundan at ikokondena naman sila ni Juan sa Pagbubunyag (2:23), sila ang mga Nicolaitas. Hangad nilang maging bukas na bukas at huwag humiwalay sa mga di-Kristiyano nasa paligid nila. Mas gusto nilang huwag ipakita ang kanilang mga paniniwala kayat hindi malinaw kung anong kato-tohanang talaga ang kanilang pinatutunayan. Sa 10:14–22, maliwanag na sasabihin ni Pablo na hindi maaaring makibahagi ang Kristiyano sa gayong mga bangkete sa templo. Sa ngayo’y hindi niya ito deretsahang sinasabi pero ipinakikita naman niya kung ano ang pupuwedeng makaeskandalo.

• **9.1** *Wala ba kaming karapatang kumain?* Sa pagsasabi sa mga taga-Corinto na isasantabi ang karapatan nilang kumain ng karneng inialay, ibinibigay

mismo kayo nagkakasala. ¹³Kaya nga kung pagkain ang makakapagpatumba sa aking kapatid, kailanma'y di ako kakain ng karne upang huwag matisod ang aking kapatid.

Pagtalikod sa sariling karapatan: ang halimbawa ni Pablo

9 • ¹Di ba't apostol din akong nakakita kay Jesus na ating Panginoon, at kayo nama'y aking gawa sa Panginoon. ²Kung sa iba'y hindi ako apostol, sa inyo'y apostol ako. Sa Panginoon, kayo ang katibayan ng aking pagkaapostol ³at ito ang sagot ko sa mga naglilitis sa akin: ⁴Wala ba kaming karapatang kumain at uminom? ⁵Wala ba kaming karapatang samahan ng kapatid na babae tulad din ng ibang mga apostol at ng mga kapatid ng Panginoon at ni Kefas? ⁶O ako lamang ba at si Barnabas ang dapat maghanap-buhay?"

Sino kaya ang nagsusundalo sa sarili niyang gastos? ⁷Sino ang nagtatanim ng ubasan at hindi kumakain ng bunga nito? O sino ang nagpapastol ng kawan at hindi kumukuha ng gatas ng kawan? ⁸Kaugalian ba ng tao lamang ang sabi ko? Ito talaga'y sinasabi rin ng Batas: ⁹Nakasulat nga sa batas ni Moises: *Huwag mong busalan ang bakang naggigiling.* Ang mga baka ba ang inaalaala ng Diyos ¹⁰o kami ang tinutukoy niya? Dahil sa amin

na halimbawa ni Pablo ang kanyang sarili at sinasabi sa kanila kung paano niya tinalikuran ang karapatan niyang itaguyod ng mga iglesya. Ang mga iglesya ang nagpapakain sa mga apostol na dumadalaw sa kanila at sila rin ang nag-aasikaso sa mga babaeng Kristiyano na kasama ng mga ito (b. 5) gaya ng ginawa nila kay Jesus (Lc 8:2). Ngunit bilang patunay na di siya nakatali sa anuman, hindi tinanggap ni Pablo ang pribilehiyong ito at nabuhay siya sa gawa ng kanyang mga kamay (Gawa 18:3).

Atang sa akin ito ng pangangailangan. Kawawa ako kung hindi ko ipangaral ang ebanghelyo (16). Tulad ng nangyari kay Jeremias (Jer 1), mula sa araw ng pagtawag sa kanya, si Kristong Panginoon naman ang nakapangyari sa buhay ni Pablo.

Naging anuman ako para kaninuman (23). Isang

kaya naisulat ito. May nag-aararo at naggigiik sa pag-asang makakabahagi siya sa ani. ¹¹Nagpunla kami sa inyo ng mga bagay na espirituwal, kaya kalabisan ba kung umani naman kami mula sa inyo ng anumang materyal? ¹²Nakikibahagi sa inyo ang iba, at hindi ba lalo pang may karapatan kami? At hindi naman namin ginamit ang karapatang ito, kundi gusto pa naming tiisin ang lahat kaysa maka-sagabal sa ebanghelyo ni Kristo.

¹³Hindi ba ninyo alam na sa templo galing ang pagkain ng mga may tungkulin sa templo, at binabahaginan ng nasa altar ang mga naglilingkod sa altar? ¹⁴Gayundin, itinalaga ng Panginoon na mabuhay mula sa ebanghelyo ang mga nagpapahayag ng ebanghelyo. ¹⁵Hindi naman ako nakikinabang sa alinman sa mga karapatang ito. At hindi ako sumusulat ngayon upang mapasaakin ang mga ito. Mamamatay muna ako! Ipinagmamalaki ko ito at hindi ito maiaalis sa akin ninuman.

¹⁶Sapagkat hindi ko maipagmamalaki ang pag-eebanghelyo ko: sapilitan itong ipinagagawa sa akin. Sawi ako kung hindi ko ipangaral ang ebanghelyo! ¹⁷Kung kusa ko itong ginawa, meron sana akong gantimpala; ngunit napilitan ako, kaya, tumutupad lamang ako sa aking tungkulin. ¹⁸Paano naman ako magagantim-

gabay ang ibinibigay ni Pablo para sa mga apostol sa lahat ng panahon. Kailangang lubos na malaman ng mga miyembro ng anumang kilusang apostoliko ang kanilang kapaligiran at ang mga suliranin ng kanilang kapwa. Kayat kailangang makibahagi ang mga Kristiyanong ito sa buhay at mithiin ng kanilang kapwa sa lahat ng bagay na hindi makasalanang. Sa pagtulad kay Pablo, na isang Griyego sa piling ng mga Griyego, na hindi panlabas lamang kundi sa realidad, maihayag nila nang buong katotohanan ang kanilang pananampalataya kay Kristo. Sa gayong paraan nila maiaalok sa mga kasa-kasama nila sa araw-araw ang posibilidad na matagpuan nila balang araw ang kanilang lugar sa Iglesya. Kayat ang buong buhay ng bagong Kristiyano kasama ang lahat ng nasa kanya ang nakaugnay sa kanyang kultura at kalagayan, na siyang babaguhin ng pananampalataya.

palaan? Na sa aking pag-eebanghelyo, ibibigay ko ang ebanghelyo nang libre at hindi ako makikinabang sa pinaubaya ng ebanghelyo sa akin.

¹⁹Malaya man ako sa lahat, nagpa-alipin pa rin ako sa lahat upang makuha ko ang mas marami. ²⁰Nag-asal Judio ako alang-alang sa mga Judio; dahil hinangad kong makuha ang mga Judio. At nag-asal akong nasa ilalim ng batas alang-alang sa mga nasa ilalim ng batas, upang makuha ko ang mga nasa ilalim ng batas (bagamat hindi ako saklaw ng batas). ²¹Nag-asal din akong walang Batas alang-alang sa mga walang Batas, kahit na ako ay hindi walang batas ng Diyos, kundi nasa ilalim ng batas ni Kristo; hinangad ko ngang makuha ang mga walang Batas. ²²Nag-asal mahina ako alang-alang sa mga mahina upang makuha ko ang mga mahihina. ²³Naging lahat ako para sa lahat upang kahit paano'y mailigtas ko ang ilan. Ginagawa ko ang lahat para sa ebanghelyo upang makabahagi ako nito.

Humihingi ng sakripisyo ang pananampalataya

• ²⁴Wala ba kayong natutunan sa istadyum? Kung may karera, tumatakbo ang lahat ngunit iisa ang nagkakamit ng premyo. Kaya nga tumakbo kayo upang magkamit. ²⁵Lubusang nagpipigil sa sarili ang atletang nagpupunyagi alang-alang sa koronang nalalaos; at di-nalalaos naman ang makakamtan natin.

• 24. Handa na ngayon si Pablo para sabihin sa mga taga-Corinto na hindi sila puwedeng makibahagi sa pagsamba sa mga diyus-diyusan na para sa mga taga-Corinto'y napakahigpit. Dalawang dahilan ang ibinibigay niya bilang paliwanag:

– walang nananalo sa paligsahan sa pagtakbo nang walang sakripisyo;
– maraming halimbawa sa biblia kung paano pinarusahan ng Diyos ang mga sumasamba sa mga diyus-diyusan.

Mahigpit na disiplina meron ang mga atleta (25). Tulad nila, maraming bagay tayong dapat talikuran na hindi naman masama. Kailangan natin ng disiplina upang tunay na maging malaya, maging sa pag-inom

²⁶Kaya nag-iingat ako sa pagtakbong di-tiyak. Sumusuntok ako ngunit hindi sa hangin. ²⁷Hinihigpitan ko ang aking katawan at inaalipin ko ito at baka naman ako pang nangaral sa iba ang bumagsak.

10 ¹Tandaan ninyo, mga kapatid, na napailalim sa ulap ang lahat ng ating mga ninuno at tumawid sa dagat ang lahat. ²At sumama silang lahat kay Moises sa pagbinyag sa dagat at sa ulap, ³at kumain ang lahat ng pagkaing espirituwal, ⁴at uminom ang lahat ng iisang inuming espirituwal – isang espirituwal na bato ang sumama sa kanila na mula dito sila uminom, at ang bato ay si Kristo. ⁵Gayon pa man, hindi nagustuhan ng Diyos ang karamihan sa kanila: ipinangalat sa ilang ang kanilang mga bangkay.

⁶Inilalarawan sa atin ang mga ito upang huwag tayong maghangad ng masama, tulad ng ginawa nila.

⁷Huwag kayong sumamba sa mga diyus-diyusan, tulad ng ilan sa kanila, gaya nga ng nakasulat: *Umupo ang mga tao upang kumain at uminom, at saka tumayo upang maglaro.* ⁸Huwag tayong gumawa ng mahalay tulad ng ginawa ng ilan sa kanila, at bumagsak sa isang araw ang dalawampu't tatlong libo. ⁹At huwag nating hamunin ang Panginoon, tulad ng paghamon ng ilan sa kanila at pinuksa sila ng mga ahas. ¹⁰At huwag kayong magbulung-bulungan tulad ng ginawa ng

o paninigarilyo, o sa pag-aaksaya ng panahon sa panonood ng telebisyon o pagbabasa ng mga magasin. Sa patuloy na pag-akit sa atin ng mundo upang maging mga "miron" at "tagaubos," kailangan tayong maging kasangkapan ng pagliligtas, ang maging asin ng lupa. Inaalaala ng ikalawang talata ang halimbawa ng Israel (basahin ang Ex 32 at Blg 21).

Si Kristo ang bato (4). Ayon sa mga alamat ng mga Judio, kasa-kasama ng mga Israelita sa kanilang paglalakbay ang batong binabanggit sa Ex 17:5. Walang sinasabi si Pablo na totoo ang alamat. Inaalaala lamang niya ito bilang larawan ni Kristong namamalagi sa kanyang Iglesya.

ilan sa kanila, at pinuksa sila ng Tagapuksa.

¹¹ Nangyari ang mga ito sa kanila bilang halimbawa at nasulat ito para babalaan tayong mga dinatnan ng kata-pusan ng panahon. ¹² Kaya mag-ingat ang may akalang matatag na siya, at baka madapa. ¹³ Hindi higit sa kaya ng tao ang pagsubok na sumapit sa inyo. Tapat ang Diyos; hindi niya pababayaang subukin kayo nang higit sa inyong kaya at ibibigay din niyang kasama ng pagsubok ang daan sa pag-iwas at pagtitiyaga.

¹⁴ Kaya naman, mga minamahal ko, iwasan ninyo ang pagsamba sa diyus-diyusan.

- ¹⁵ Matatalino kayo, kaya timbangin ninyo ang mga salita ko. ¹⁶ Ang kopa ng pagpapala na ating pinagpapala, hindi ba ito ang pakikibahagi sa dugo ni Kristo? Ang tinapay na ating pinaghahati-hati, hindi ba ito ang pakikibahagi sa katawan ni Kristo? ¹⁷ Dahil iisa ang tinapay, nagiging iisang katawan tayong lahat sa pakikibahagi natin sa iisang tinapay.

¹⁸ Tingnan ninyo ang mga tinatawag na Israel: hindi ba sila nakikibahagi sa altar sa pagkain sa mga sakripisyo?

¹⁹ Ano bang ibig kong sabihin? May bisa ba talaga ang pagkaing hain sa diyus-diyusan? May bisa ba talaga ang diyus-diyusan? Wala. ²⁰ Pero ito ang sinasabi ko: Ang mga demonyo, hindi ang Diyos, ang inaalayan ng mga pagano. At

hindi ko nais kayong makisalo sa mga demonyo. ²¹ Hindi kayo puwedeng uminom sa kopa ng Panginoon at sa kopa rin ng mga demonyo. Hindi kayo puwedeng makisalo sa hapag ng Panginoon at sa hapag ng mga demonyo. ²² O papa-pagselosin ba natin ang Panginoon? Higit ba tayong malakas kaysa kanya?

Mga praktikal na kalutasan

- ²³ Itinutulot sa akin ang lahat, subalit hindi lahat ay nakakatulong! Itinutulot sa akin ang lahat, subalit hindi lahat ay nakakapagtaguyod. ²⁴ Huwag hanapin ng sinuman ang kapakanan ng sarili, kundi ng iba.

²⁵ Kumain kayo ng lahat na itinitinda sa karnehan nang walang anumang pagkabalisa ng konsiyensya, ²⁶ sapagkat sa *Panginoon ang lupa at lahat ng laman nito*. ²⁷ Kapag inimbita kayo ng sinuman sa mga di-kapanalig at nais ninyong pumunta, kainin ninyo ang anumang ihain sa inyo, nang walang pagkabalisa ng konsiyensya. ²⁸ Ngunit kung may mag-sabi sa inyo: "Ito ay isinasakripisyo," huwag kayong kumain bilang pakundangan sa nagbababala at sa konsiyensya. ²⁹ Hindi siyempre ang inyong konsiyensya ang aking tinutukoy, kundi ang sa iba. Hindi mahuhusgahan ng ibang konsiyensya ang ating kalayaan. ³⁰ Kung nasa grasya ng Diyos tayo, huwag sana tayong paratangan dahil sa pagkaing ipinagpapasalamat natin.

• **10.15.** *Ang tinapay na ating hinahati-hati, di ba't pakikipagbuklod ito sa katawan ni Kristo?* (16). Babalikan ni Pablo ang tungkol sa eukaristiya sa 11:18. Bukod sa pagiging personal na pakikipagniig kay Kristo, ginagawa tayong isang katawan ng mahiwagang pakikipagtagpong ito sa Kristong Nabuhay. *Bumubuo tayo ng isang katawan*. Hindi lamang ito nangangahulugan na nagkakaisa tayo kundi ibinubuklod tayo sa kanyang sarili mismo ng Kristong Nabuhay kayat nagkakaroon ng panibagong lakas at sigla ang pamayanan.

Wala ang diyus-diyusan. Materyal na bagay lamang na imahen ang diyus-diyusan. Ngunit sa palagay ng mga Judio, at binabanggit ito ni Pablo, na

patungkol talaga sa mga demonyo ang pagsamba sa mga diyus-diyusan. Sa pagkahalina ngayon ng mga tao sa kung anu-anong kabaliwan at uso, sa pagsasakripisyo nila sa kanilang mga dinidiyos ng mismong kailangan ng kanilang mga pamilya para mabuhay, at sa lubos nilang pag-asa sa mga taong tulad din nila, alam natin na sa totoo'y ang diyablo nga ang kanilang pinaglilingkuran.

• **23.** *Ipinahihintulot sa akin ang lahat pero hindi sa aking kapakinabangan ang lahat* (23). Parehong pangangatwiran ang sinusunod ni Pablo sa 8:1-13. Liban sa mga kasong nabanggit na dapat tumangging makibahagi ang Kristiyano sa anumang

³¹ Kaya kumain man kayo o uminom, o gumawa ng anuman, gawin ninyo ang lahat para sa ikaluluwalhati ng Diyos. ³² Huwag ninyong pasamain ang loob ng mga Judio o ng mga Griyego o ng Iglesya ng Diyos, ³³ kagaya ko rin na nagbibigay-kasiyahan sa lahat ng bagay para sa lahat; hindi nga ako naghahanap ng kapakanan ng sarili kundi ng marami, upang sila ay maligtas.

Judiong kuru-kuro sa pananamit ng babae

11 • ¹ Tularan ninyo ako, gaya ng pagtulad ko kay Kristo. ² Pinupuri ko kayo dahil natatandaan ninyo ang lahat ng aking mga tagubilin at iniingatan ninyo gaya ng pagkakabilin ko sa inyo. ³ Maunawaan nawa ninyo na si Kristo ang ulo ng bawat lalaki at ang lalaki ang ulo ng babae at ang Diyos naman ang ulo ni Kristo. ⁴ Kapag nagdarasal o nagpopropesiya ang isang lalaki nang may nakapatong sa ulo, ipinahihya niya ang kanyang ulo. ⁵ At kapag nagdarasal o nagpopropesiya na walang belo ang isang babae, ipinahihya niya ang kanyang ulo – kung magkagayon, para na siyang nagpakalbo. ⁶ Ayaw ba ng babaeng magbelo? Magpagupit siya ng buhok. Ngunit kung nakakahiya sa babae ang magpagupit ng buhok o magpakalbo, magbelo siya.

masama, pinakapanuntunan pa rin sa pakikipagkapwa ang paghahangad ng mabuti at paggalang sa konsiyensya ng iba.

• **11.1** Importante bang magbelo ang babae habang nagdarasal sa simbahan? Hinihingi ito ng kaugaliang-Mediterraneo at maaaring galing sa mga “mahiwagang relihiyon” ang bagong kaugaliang ito. Sa naunang talataan (9:20), sinasabi ni Pablo na “anuman siya kaninuman.” Ngunit mapapansin natin dito na hindi laging maganda ang tingin niya sa mga kaugaliang taliwas sa tradisyon ng mga Judio. Hindi niya matanggap at mapahalagahan ang higit na kalaayang meron ang kababaihang Griyego sa publiko.

Malaki ang impluwensiya rito kay Pablo ng kaugalian ng mga Judio, na nakasentro sa lalaki, at inuulit niya ang mga argumento ng mga gurong Judio (5-10). At agad din niyang nakikitang tinatanggihan

⁷ Hindi dapat magtakip ng ulo ang lalaki, yamang larawan at kaluwalhatian siya ng Diyos. At kaluwalhatian naman ng lalaki ang babae. ⁸ Tingnan ninyo: hindi nagmula sa babae ang lalaki kundi sa lalaki ang babae. ⁹ At hindi nalikha ang lalaki dahil sa babae, kundi ang babae dahil sa lalaki. ¹⁰ Kaya ipakita sa ulo ng babae ang pagsailalim niya, alang-alang sa mga anghel.

¹¹ Sa katunayan, sa mga Kristiyano, ang babae ay hindi hiwalay sa lalaki, at hindi hiwalay sa babae ang lalaki. ¹² Nagmula man sa lalaki ang babae, isinisilang naman ng babae ang lalaki. At mula sa Diyos ang lahat.

¹³ Kayo ang magpasya sa sarili ninyo. Bagay ba sa babae ang magdasal sa Diyos na walang belo? ¹⁴ Hindi ba’t itinuturo sa inyo ng kalikasan mismo na kahihyan ng lalaki ang mahabang buhok? ¹⁵ Karangalan naman ng babae ang mahabang buhok. Ibinigay sa kanya ang mahabang buhok na parang belo.

¹⁶ Subalit kung may gustong maki-pagtalo, dapat niyang malaman na wala tayong ibang kaugalian, gayundin ang mga iglesya ng Diyos.

Ang Hapunan ng Panginoon

• ¹⁷ At sa mga habiling ito, hindi ko kayo pinupuri sapagkat ang inyong pagtitipon ay mas nakakasama kaysa nakakabuti.

pala niya ang pagkakapantay-pantay na ipinahayag ni Jesus kayat sinisikap niyang “bumaligtad” (11-12). Sa paraan ng pagtatapos ni Pablo sa kanyang paglalahad, makikita nating alam niya mismo ang kahinaan ng kanyang mga argumento.

Huwag nating bale-walain ang mga kislap ng liwanag na ito na bigay sa atin ni Pablo: kalahok sa pagsamba ng mga Kristiyano ang mga anghel (Mt 18:10 at Pag 5:8; 8:3), kahit panlabas na anyo nati’y aktibong pakikibahagi sa liturhiya ng eukaristiya.

Tulong ang talataang ito para maintindihan natin na mga kaugalian lamang at tradisyon ng tao ang maraming bagay sa Iglesya at sa buhay-Kristiyano. At hindi maigigiit ng mga nasa kapangyarihan, tulad ni Pablo, ang mga ito sa pamayanan.

• 17. Itinutuloy ni Pablo ang kanyang paglalahad sa pinakamahalagang gawain ng pamayanang

¹⁸ Unang-una, naririnig kong sa inyong pagtitipon sa iglesya, may mga hidwaan sa inyo, at naniniwala ako nang bahagya.

¹⁹ Kailangan pa palang magkaroon ng mga pangkat sa inyo upang makilala ang mga tunay at subok na sa inyo.

²⁰ Kaya sa inyong pagtitipon, hindi ang hapunan ng Panginoon ang inyong kinakain. ²¹ Sapagkat pag kumakain, nagmamadali ang bawat isa sa sarili niyang pagkain, at may nagugutom at may nalalasing. ²² Wala ba kayong sariling bahay upang doon kumain at uminom? O hinahamak ninyo ang iglesya ng Diyos, at hinihiya ang mahihirap? Ano ang aking masasabi? Pupurihin ko ba kayo? Hindi ko pinupuri ito.

²³ Mula sa Panginoon ang tinanggap ko at ibinigay din sa inyo. Nang gabing

ipaubaya ang Panginoong Jesus, kumuha siya ng tinapay ²⁴ at nagpasalamat. At saka pinira-piraso niya ito at sinabi: “Ito ang aking katawan na ipinaubaya dahil sa inyo. Gawin ninyo ito sa pag-alaala sa akin.” ²⁵ Gayon din naman para sa kalis, matapos maghapunan. Sinabi niya: “Ang kalis na ito ang bagong tipan sa aking dugo. Gawin ninyo ito, tuwing kayo’y inom, sa pag-alaala sa akin.”

²⁶ Sa gayon, tuwing kakanin ninyo ang tinapay at inom kayo sa kalis, inihahayag ninyo ang pagkamatay ng Panginoon hanggang sa pagdating niya. ²⁷ Kaya kung may kumain ng tinapay o uminom sa kalis ng Panginoon nang di nararapat, nagkakasala siya sa katawan at dugo ng Panginoon.

²⁸ Kaya siyasatin ng tao ang kanyang

Kristiyano – ang eukaristiya. Ang mga salitang ito ang pinakamatandang patunay hinggil sa Hapunan ng Panginoon at sinulat mga taong 55 A.D., na una ng ilang taon sa mga ebanghelyo.

Nagtitipon ang pamayanan sa isang tahanan. Pagkatapos ng hapunan na pinaging-solemne sa pag-awit ng mga salmo, isang panalangin ng pasasalamat ang darasalin ng lider ng pamayanan sa pag-alaala sa huling hapunan ni Jesus, at inulit niya ang mga salita nito upang ikonsagra (pabanalin, italaga o ibukod) ang katawan at dugo ni Kristo. Pagkatapos ay nagkomunyon ang bawat isa sa isang tinapay at isang kalis.

Sa 10:16, dalawang aspekto ng Hapunan ng Panginoon ang inaalaala ni Pablo:

– komunyon ito (pagbubuklod) sa katawan at dugo ng Panginoon;

– pahayag ito ng pagbubuklod ng lahat sa pag-ibig: bumubuo tayo ng iisang katawan.

Ipinamumukha dito ni Pablo sa mga taga-Corinto ang kanilang pagkakasala sa dalawang bagay na ito.

Nagmamadali ang bawat isa sa sarili niyang pagkain para iwasang makasalo ang mga mas pobre o kaya’y para iwasang makasama ang ilang tao. Madali nating maiisip na kusang naggugrupo-grupo ang mga tao at nagpupunta sa iba’t ibang silid ng tahanan, at bawat isa’y sa kauri niya nakikigrupo. Maaaring mas masagana ang salu-salo sa kinaroroonan ng mayayaman samantalang nasa loob lamang ng bakuran ang mga pobre.

At may naglalasing kayat hindi siya handang tumanggap sa katawan ni Kristo.

Sa di n’yo pagkilala sa katawan (29), na tumutukoy sa

– hindi nakakakilala sa kaibahan ng konsagradong tinapay sa ordinaryong tinapay at hindi tumatanggap

nito nang may kaukulang pitagan bilang katawan ni Kristo;

– bumabale-wala sa kanyang mga kapatid sa pagdiriwang ng eukaristiya; hindi niya nakikilala ang katawan ni Kristo na binubuo ng lahat ng Kristiyanong nagkakatipon sa pagdiriwang.

Ang eukaristiya ang sentro at pinakapuso ng buhay ng Iglesya, na higit sa lahat, ay pagbubuklod (komunyon) sa isa’t isa. Hindi lamang kasangkapan ang Iglesya sa pagpapalaganap ng Mabuting Balita, ito rin ang lugar dito sa lupa kung saan nararanasan na ng mga tao ang pakikipagbuklod nila sa isa’t isa at kay Kristo.

Inihahayag ninyo ang pagkamatay ng Panginoon hanggang dumating siya (26). Ipinaalaala sa atin ng lahat ng eukaristiyang ipinagdiriwang sa buong mundo sa bawat minuto sa araw-araw na pinupuno ng pagkamatay ni Kristo ang panahon hanggang sa kanyang pagdating.

Hindi titigil ang kasaysayan ni hihinto ang sibilisasyon tulad nang nangyari sa lumipas na mga dantaon. Hindi lamang pag-unlad sa teknolohiya ang nagtutulak sa atin sa pagsulong kundi winawasak din ng paghingi ng katarungan sa pagkamatay ng walang-sala (at nasa walang-sala ang Diyos) ang kasalukuyang kalakaran at kaayusan. Sa pagkamatay ni Jesus, hindi magkakaroon ng pahinga at kapayapaan ang mundo. Ipinaalaala sa atin ng Iglesya ang kamatayan ni Jesus hindi para mabuhay sa kahapon kundi upang mula sa natatanging pangyayaring ito’y magkaroon tayo ng panibagong lakas at sigla sa pakikipagbalikan at pagtuligsa.

Kaya marami sa inyo ang matatamlay (30). Gumagamit ng iba’t ibang paraan ang Panginoon upang paalalahanan tayo. Kung minsa’y sa pamamagitan ng pagkakasakit, at kadalasa’y sa panghihina

sarili bago kumain ng tinapay at uminom sa kalis. ²⁹Kung hindi, kinakain niya at iniinom ang kanyang sariling hatol sa di niya pagkilala sa Katawan. ³⁰Ito ang dahilan kayat marami sa inyo ang mahihina, at masasaktin, at marami na rin ang humihimlay. ³¹Siyasatin natin ang ating sarili at hindi tayo parurusahan ng Panginoon. ³²Sa pagpaparusa niya sa atin, itinutuwid niya tayo upang huwag tayong mahatulang kasama ng sanlibutan. ³³Kaya, mga kapatid, kung magkakatipon kayo dahil sa hapunan, maghintayan kayo ³⁴at kung may nagugutom, kumain sa bahay. Sa gayon, hindi mauwi sa parusa ang inyong pagtitipon.

Ang iba ay iaatas ko pagdating ko.

Mga kaloob na espirituwal at pagkakaunawaan

12 ¹Ito naman ang ibig kong maunawaan ninyo tungkol sa mga kaloob na espirituwal. ²Maaalaala na noong mga pagano pa kayo, dinala kayong parang inalihan sa mga pipping

diyus-diyusan. ³Kaya ipinaalam ko sa inyo na kung may nagsasalita sa bisa ng Espiritu ng Diyos, hindi niya masasabi: “Sumpain si Jesus.” Gayundin walang makapagsasabi: “Panginoon si Jesus” maliban sa bisa ng Espiritu Santo.

⁴Iba’t iba ang mga kaloob ngunit iisa ang Espiritu. ⁵Iba’t iba ang mga paglilingkod ngunit iisa ang Panginoon. ⁶Iba’t iba ang mga gawain ngunit iisa ang Diyos na gumagawa ng lahat sa lahat.

⁷Nagpapakita ang Espiritu sa pagbibigay sa bawat isa ng kaloob na pangkabutihan. ⁸Binibigyan ang isa ng pananalita na karunungan sa bisa ng Espiritu, at binibigyan ang iba ng pananalita na kaalamang taglay ang mismong Espiritu. ⁹Ibinibigay sa iba pa ang pananampalatang bunga ng Espiritu, at sa iba nama’y ang mga kaloob na pampagaling na bunga ng iisang Espiritu. ¹⁰Sa iba nama’y ang kapangyarihang makagawa ng kababalaghan; sa iba, ang kakayahang magpropesiya; sa iba, ang pagkilala

at pagiging anemik sa buhay-espirituwal ng Iglesya. Magiging sapat para pasiglahin ang Iglesya kung matutugunan natin ang mga hinihingi upang marapat na maipagdiwang ang eukaristiya.

• **12.1** Pansinin natin ang pagkakasunud-sunod na inilalahad ni Pablo: dumarating ang Espiritu kasunod ng Salita na siyang Anak. Bunga ng pagkamatay at pagkabuhay ni Jesus ang mga kaloob ng Espiritu na ipinamamahagi sa kasalukuyan.

Sa Iglesya sa Corinto, ibinubunyag ng Espiritu Santo ang kanyang pamamalagi sa pamamagitan ng pagkakaloob niya sa maraming Kristiyano ng mga espirituwal na kaloob. Namamangha ang lahat kapag may ilan sa kanila na hinipo ng Espiritu at nagsimulang magpuri sa Diyos sa mga pananalitang walang sinu-mang nakakaunawa. At lalo pa nilang nararamdaman ang pamamalagi ng Diyos sa sandaling ibunyag ng isang propeta kung ano ang nasa konsiyensya ng isa, o magpahayag kaya ng espesyal na mensahe mula sa Diyos.

Inilalahad ni Pablo ang tungkol sa mga kaloob upang magkaroon ng kaayusan. Nagwawala ang mga pagano sa kanilang mga pagdiriwang samantalang pinagiging-responsible naman ng Espiritu ang lahat. Patunay lamang na wala sa isang tao ang inspirasyon ng Espiritu kung nagwawala siya at sumisigaw nang walang-saysay o nakakaeskandalo.

Ipinaaalaala rin sa atin ni Pablo na may iba’t ibang aspekto ang mga *kaloob ng Espiritu* (kung minsang tinatawag na *karisma*). May mga *kaloob*, na nakikita lalo na sa mga milagro. Pero may mga *ministeryo* rin (5), ibig sabih’y *paglilingkod*, tulad halimbawa ng pamumuno sa pamayanan. Matatawag ding *mga gawa* ang mga ito sapagkat hindi maipagmamalaki ninuman ang kanyang sarili sa mga ito kundi ang Diyos ang siyang dapat na makita na gumagawa ng lahat ng ito.

Kung sinabi ni Pablong kay Kristo nagmumula ang mga paglilingkod na ito, maaaring akalain ng mga tao na pinakamahalaga sa Iglesya ang kapangyarihan ng mga namamahala rito sa ngalan ni Kristo at kung minsang itinuturing na kanyang mga “kinatawan.” Ngunit may kaugnayan din sa Espiritu Santo ang mga kaloob at ministeryong ito. Umiihip ang Espiritu kung saan nito nais, at pinararami sa mga Kristiyanong may simpleng kalooban ang mga kaloob at mga pagkilos na bumabago at nagpapasigla sa Iglesya. Hindi lamang mamahala at mamuno sa Iglesya ang misyon ng mga nasa ministeryo (ang mga obispo, mga pari o mga laykang minister) kundi ang kilalanin ang tunay na paggawa ng Espiritu sa pamayanan.

Namamahagi sa bawat isa ayon sa kanyang pasya (11). Sa tamang panahon at tamang lugar, ibinibigay ng Espiritu sa Iglesya ang kinakailangan nito. Mababasa natin sa mga talatang ito ang tungkol sa

sa mga espiritu; sa iba, ang kaloob ng iba't ibang wika, at sa iba'y ang kakayahang magpaliwanag ng mga wikang 'yon. ¹¹ Ang isa at iisang Espiritu ang gumagawa ng lahat at namamahagi sa bawat isa ayon sa kanyang kapasyahan.

Isang katawan, maraming sangkap

• ¹² Tingnan ninyo: iisa ang katawan at marami ang sangkap nito. At iisang katawan lang ang mga sangkap kahit na marami ang mga ito. Gayon din si Kristo. ¹³ Sa iisang Espiritu, bininyagan tayong lahat – Judio man o Griyego, alipin man o malaya – upang buuin ng lahat ang isang katawan. At sa iisang Espiritu tayong lahat umiinom.

¹⁴ Hindi binubuo ng iisang sangkap ang katawan kundi ng marami. ¹⁵ Sabihin man ng paa: “Hindi ako kamay kayat hindi na ako bahagi ng katawan,” hindi ba bahagi pa rin siya ng katawan? ¹⁶ Sabihin man ng tainga: “Hindi ako mata, kayat hindi na ako bahagi ng katawan,” hindi ba bahagi pa rin siya ng katawan? ¹⁷ Kung mata lamang ang buong katawan, paano pa ito makaririnig? At kung puro tainga naman, paano ito makaaamoy?

¹⁸ Inilagay ng Diyos ang mga sangkap sa katawan sa kani-kanilang lugar ayon sa sarili niyang ibig. ¹⁹ Kung ang lahat ay magkakapareho, paano pa magkakaroon

pinoproblema ng Iglesya nang panahong iyon, na ibang-iba sa kasalukuyan. Ngayon nama'y ipinapagunita ng Espiritu sa Iglesya ang misyon nito sa daigdig. Maraming Kristiyano ang may mga kaloob na hindi nakikita sa mga himala pero nakapagbibigay-inspirasyon dahil sa huwaran at mabunga nilang pamumuhay. Samantalang nang mga unang panahong iyon, nadidiskubre pa lamang ng mga bagong Kristiyano na kapiling pala nila ang Diyos. Sa mga kaloob ng propesya, karunungan, pagtuturo, sa araw-araw ay inilalahad ng Iglesya ang di-mabilang na bunga ng pagkamatay at pagkabuhay ni Kristo.

Mga salita ng *karunungan* na nagpapakita ng kakayahang makibagay. Mga salita ng *kaalaman* na nagbubunyag ng kung anong lihim o ng gagawin ng Diyos. *Pananampalataya* (hindi sa karaniwang pakahulugan natin dito, kundi ayon sa Mc 11:22) na nangangahulugan ng katiyakan na may gustong gawin ang Diyos at ibinubunsod tayong humingi ng himala.

ng katawan? ²⁰ Kaya nga, iba't iba ang mga sangkap ngunit iisa ang katawan. ²¹ Hindi masasabi ng mata sa kamay: “Hindi kita kailangan,” o ng ulo sa mga paa: “Hindi ko kayo kailangan.”

²² At tingnan ninyo: mas kailangan ang mga sangkap na wari'y mahihina. ²³ Higit nating pinapangalagaan at pinararangalan ang mga sangkap na wari'y di kagalang-galang at di magaganda. ²⁴ Hindi ito kailangan ng mga sangkap na maganda. Sa pagsasaayos ng Diyos sa katawan, higit niyang pinarangalan ang huli ²⁵ nang di magkaroon ng hidwaan sa katawan kundi ng malasakitan sa isa't isa. ²⁶ Kung naghihirap ang isang sangkap, ang lahat ay naghihirap na kasama nito. At kung pinararangalan ang isang sangkap, ang lahat ay nagagalak na kasama nito. ²⁷ Katawan ni Kristo kayo at bawat isa sa inyo ay sangkap nito. ²⁸ Kaya ang itinatalaga ng Diyos na una sa Iglesya ay ang mga apostol; ikalawa'y mga propeta; ikatlo ay mga guro. At saka may himala, ang kakayahang pagpapagaling o pagtulong o pamamahala, at pagsasalita sa iba't ibang wika.

²⁹ Mga apostol ba ang lahat? Propeta ba ang lahat? Guro ba ang lahat? Hindi lahat ay gumagawa ng himala ³⁰ o may kakayahang pagpapagaling, o nagsasalita sa iba't ibang wika, o nakapagpa-

Kayat nadiskubre ng Iglesya ang pamamalagi ng Diyos sa kanya sampu ng kapangyarihang nagmumula sa pagkamatay at pagkabuhay ni Kristo.

Iisa ang Espiritu... iisa ang Panginoon... iisa ang Diyos. Ang Diyos ang bukal ng iba't ibang kaloob na ibinibigay sa Iglesya at ang Diyos din ang huwaran kung paano magkakaroon ng pagkakaisa sa pagkakaiba't-iba.

• 12. Tulong ang detalyadong paghahambing sa katawan para maintindihan natin kung ano ang Iglesya. Ipinakikita rin nito kung paano pupunuan ng bawat isa ang isa't isa at kung paano natin igagalang ang isa't isa.

Hindi tayo magkakaroon ng tunay na pamayanan hangga't hindi makikibahagi sa buhay nito ang bawat isa sa atin, sa pag-aalay ng ating mga talino at kakayahang maglingkod sa kapwa. May mga katangian din at talino kahit na ang pinakahamak, at lilitaw din ang mga

paliwanag sa mga ito. ³¹Ngunit adhikain ninyo ang mas dakilang mga kaloob. At ituturo ko sa inyo ngayon ang isang mas mabuting daan.

Walang regalo na mas hihigit pa sa pag-ibig

13 ¹Makapagsalita man ako ng mga wika ng mga tao at ng mga anghel, kung wala naman akong pag-ibig, para lang akong tansong tumutunog at pompiyang na kumakalantog. ²Magkaroon man ako ng kaloob ng pagpopropesiya, at makilala ang lahat ng hiwaga at ang panlahat na kaalaman; magkaroon man ako ng ganap na pananampalataya na nakapag-aalis sa mga bundok, ngunit wala akong pag-ibig, bale-wala ako. ³Ipagkaloob ko man sa mga dukha ang lahat ng sa akin at ibigay ang aking katawan ngunit upang purihin lamang at wala akong pag-ibig, wala akong silbi.

⁴Matiyaga ang pag-ibig at may kagandahang-loob. Hindi ito nagseselos,

nagmamapuri, o nagmamataas. ⁵Hindi gumagawa ng di-tama o tumitingin sa sarili; hindi nagagalit o nagtatanim ng sama ng loob; ⁶hindi natutuwa sa kasa-maan kundi nagagalak sa katotohanan. ⁷Ang pag-ibig ay nagbabata sa lahat, naniniwala sa lahat, umaasa sa lahat at nagtitiyaga sa lahat.

⁸Ang pag-ibig ay di-kailanman magmamaliw. Aalisin naman ang mga propesiya, magwawakas ang pagsasalita sa mga wika at aalisin ang kaalaman. ⁹Sapagkat hindi ganap ang abot ng kaalaman at propesiya, ¹⁰at pagdating ng ganap, mawawala ang di ganap. ¹¹Nang bata pa ako, nagsalita akong parang bata; nagdamdam akong parang bata, at nag-isip na parang bata. Nang magbinata naman ako, iniwan ko na ang mga ugaling-bata. ¹²Gayundin ang nakikita natin, ngayo'y parang larawan sa isang malabong salamin, ngunit pagkatapos, makikita natin nang mukhaan. Ngayon, bahagya ang aking pagkakilala, ngunit

ito sa wastong panahon. Kahit na ang kasawiampalad ng isa ay maaaring maging yaman din ng grupong tumatanggap sa kanya. Sa sandaling panindigan ng isa ang pamumuhay bilang Kristiyano, may mga bago at di inaakalang kakayahan na ginigising sa kanya ng Espiritu. Kung bibigyang-pansin natin ang mga katangian ng ating mga kapatid at bibigyang-kamalaman sila sa kanilang dangal at responsabilidad, maka-kakita tayo ng bagong pagsilang sa Iglesya, na bunga ng Espiritu. Ngunit maaaring matagalan bago mabawi ang mga pinsalang nagawa sa Iglesya sa ilang mga lugar dahil sa pagsasawalang-kibo ng mga Kristiyano sa klerikalisadong simbahan.

Sa pagtatapos ng talata, iniisa-isa ni Pablo ang iba't ibang kaloob ayon sa kahalagahan ng mga ito. Hindi kung alin ang pinakamilagrosa ang una kundi kung ano ang higit na nakatutulong sa pagtatayo ng Iglesya. Kaya mga apostol ang una. Hindi lamang ito ang labindalawang pinili ni Jesus kundi silang mga nagtatag, tulad nila at tinanggap nila, ng mga bagong pamayanan at kasalukuyang namamahala sa mga naitatag na. At kasunod ang mga propeta, na hindi lamang nagpapahayag ng mga salita ng Diyos. Pina-tatatag din nila at pinalalakas ang pamayanan sa mga kaloob na pananampalataya at karunungan na nagbibigay-inspirasyon sa kanilang pangangaral.

Nasa pinakahuling lugar ang mga tumanggap ng kaloob na makapagsalita sa iba't ibang wika, gayong sa Corinto'y para na silang nakarating sa langit.

• **13.1** *Ituturo ko sa inyo ngayon ang isang mas mabuting daan* (12:31). Sa pagkamangha ng mga taga-Corinto sa kahanga-hanga't kataka-takang mga bagay na gawa ng Espiritu, sinasabihan sila ni Pablo na tanging pag-ibig lamang ang pinakamahalaga.

Madalas nating marinig sa Ingles ang salitang *charity*, at dati'y kasingkahulugan ito ng pag-ibig. Ngunit sa ngayon, "kawanggawa" na lamang ang pagkaintindi natin dito. Hindi lamang pagkakawanggawa ang ibig sabihin ng tunay na pag-ibig. Para naman sa iba, ang pag-iibigan ng babae't lalaki ang naiisip nilang kahulugan ng pag-ibig. Pero higit pa rito ang gustong sabihin ni Pablo, at ito ang kanyang nililinaw sa mga talatang ito.

Makapagsalita man ako... magkaroon man ako... Mas mahalaga ang umibig kaysa gumawa ng himala, mas mahalaga kaysa gumawa ng mga dakilang bagay para sa kapwa, kaysa mamatay para sa isang simulain, na magagawang lahat nang hindi umiibig.

Nang bata pa ako. Dito pa lamang ay binabalangkas na ni Pablo ang kanyang sasabihin sa kabanata 15 tungkol sa magiging buhay natin kasunod ng pagkabuhay na muli. Kung paanong kailangang ganap na magbago ang isang higad bago maging paruparo at hindi lamang basta labasan ng mga pakpak, at kung paanong walang saysay para sa matatanda ang laro ng mga bata, gayon din ang kasalukuyan nating buhay – ang ating pagtatrabaho, pag-aaral, pagmamahal, ang pagkakilala natin sa Diyos at sa daigdig, ang buhay ng

pagkatapos, makakakilala ako nang lubusan, gaya ng pagkakilala niya sa akin. ¹³ Taglay natin ngayon ang tatlong ito: pananampalataya, pag-asa at pag-ibig; ngunit pinakadakila sa mga ito ang pag-ibig.

Ang mga kaloob ng pagpapahayag at pagsasalita ng mga wika

14 • ¹ Hanapin ninyo ang pag-ibig at adhikain ang mga kaloob na espirituwal, lalo na ang propesiya. ² Ang nagsasalita ng mga wika ay hindi sa tao nagsasalita kundi sa Diyos: Walang makauunawa sa kanya. Mahiwaga ang ipinasabi sa kanya ng Espiritu. ³ Sa mga tao naman nagsasalita ang propeta upang patibayin sila, pasiglahin at aliwin. ⁴ Sa sarili nagpapatibay ang nagsasalita ng ibang wika; nagpapatibay naman sa Iglesya ang nagpopropesiya.

⁵ Gusto ko sanang magsalita kayong lahat ng mga wika, ngunit mas gusto kong kayo'y makapagpropesiya. Daig ng nagpopropesiya ang nagsasalita ng mga

wika, maliban kung may magpaliwanag sa kanyang sinabi, upang mapatibay ang iglesya. ⁶ Ipalagay ninyo, mga kapatid, na pumariyan akong nagsasalita ng mga wika: ano ang kabuluhan nito kung wala akong salita para sa inyo, pagbubunyag man, o kaalaman, o pagtuturo?

⁷ Maging sa pagtugtog man ng plauta, alpa o gitara, paano makikilala ng nakikinig ang tinutugtog kung hindi malinaw ang mga tono at nota? ⁸ Kung malabo ang tugtog ng trumpeta, sino ang maghahanda sa labanan? ⁹ Gayon din kayo pag nagsasalita: kung hindi maintindihan ang mga kataga, sinong makaalam kung anong gusto ninyong sabihin? Para lang kayong nagsasalita sa hangin. ¹⁰ Maraming iba't ibang wika sa daigdig at bawat isa'y may kahulugan. ¹¹ Ngunit kung hindi ko alam ang kahulugan ng mga salita, nagiging dayuhan ako sa nagsasalita, at siya rin sa akin.

¹² Gayon din kayong nananabik sa mga kaloob na espirituwal: hanapin ninyo ang makapagpapatibay sa iglesya at masa-

Iglesya – lahat ay magiging lumipas na kahapon na lamang. Isang uri ng pag-ibig sa Diyos ang naranasan ni Pablo na humawak sa buo niyang pagkatao at nagpabanal sa pinakamakatao niyang pagnanasa. At alam niyang magpakailanman ang hawak na ito ng Diyos sa kanya: walang wakas ang pag-ibig.

Pananampalataya, pag-asa, pag-ibig (13). Kadalasa'y pinagsasama ni Pablo ang tatlong pagkilos na ito sa kaluluwa ng Kristiyano. Dito niya ito sinasabi nang buong linaw: walang tunay na pag-ibig na walang pagsampalataya at pag-asa.

Pinakadakila sa mga ito ang pag-ibig. May mga pagkakataong ginagamit ang pangungusap na ito sa maling pagkaintindi kung ano talaga ang buhay-Kristiyano. Sinasabi ng ilan, "Gumagawa naman ako nang mabuti sa aking kapwa, ano pa ang hinihingi sa akin ng Diyos?" Hindi mahirap ipaliwanag na limitado, makasarili at hindi dalisay ang gayong pag-ibig. Isang klase ito ng pag-ibig na hindi naging bahagi ng ating pagkatao kayat hindi nito kayang baguhin ang ating buhay. Malaking pag-asa bilang Kristiyano ang kakailanganin natin, una sa lahat, na ibig sabihin'y ang maalab na damdamin para sa mga bagay na magpasawalang-hanggan at pagsusuko ng sarili sa Espiritu na siyang magbibigay-kaganapan sa kanyang gawa ng pag-ibig sa atin. Naaabot ng pag-ibig ang kaganapan kung tayo'y nasa Diyos: *Makikilala ko siya gaya ng pagkakilala niya sa akin.* Hangga't hindi natin

nakikita ang Diyos, wala pa sa kahustuhan ang pag-ibig. Ngayon ang panahon upang lumago ang pag-ibig sa tulong ng pagsampalataya at pagkaalam sa salita ng Diyos, at gayon din sa pag-asa at pagtitiyaga sa pagsunod natin kay Jesus bilang dukha, malaya at sa gitna ng mga pagsubok.

• **14.1** Parang napakagulo ng mga pagtitipon sa Corinto. Hindi marunong magbigayan sa pagsasalita ang mga tao kundi sabay-sabay silang nagsasalita, lalo na ang mga babae. Inaanyayahan sila ni Pablo na tumahimik. Mas importante ang tingin sa sarili ng mga may kahanga-hangang kaloob at wala nang pakundangan sa pinakasimpleng kaayusan. Nagsasalita naman at kumikilos nang kakatwa, at kung minsan nga'y kahiya-hiya pa, ang ilang nagkukunwaring inspirado.

Isang kaayusan ayon sa importansya ang ibinibigay ni Pablo sa higit na pagpapahalaga niya sa mga kaloob na mas nakakatulong sa pagpapatatag sa Iglesya. Inihahambing niya ang Iglesya sa isang gusali. Itinatayo natin ito kapag tinutulungan nating lumago ang ating kapwa para maging mas mabuti at higit na magkaisa. At pag-ibig ang nagpapaging mas mabuti sa tao, at hindi ang pagsasagawa ng mga ekstraordinaryong mga kaloob at karisma gaya ng mga himala at pagsasalita sa iba't ibang wika. Kayat hindi nanganahulugan ng kabanalan ang mga ekstraordinaryong

saganaan kayo. ¹³Kaya, idalangin ng nagsasalita ng ibang wika na maipaliwanag niya ang kanyang sinasabi.

¹⁴Kung manalangin ako sa mga wika, nananalangin ang aking espiritu ngunit walang pakinabang ang aking pag-iisip. ¹⁵Ano ang magagawa ko? Kung manalangin ako sa espiritu, manalangin din sana ako sa aking pag-iisip. Kung umawit ako sa espiritu, umawit din sana ako sa aking pag-iisip. ¹⁶Kung nagpupuri ka sa espiritu, hindi nauunawaan ng karaniwang naroroon ang sinasabi mo, at paano siya makasasagot ng “Amen?” ¹⁷Maganda talaga ang pagpapasalamat mo ngunit walang silbi sa iba.

¹⁸Salamat sa Diyos, higit akong nakapagsasalita ng mga wika kaysa inyong lahat. ¹⁹Ngunit sa kapulungan ay gusto ko pang magsalita ng limang katagang mauunawaan at makapagtuturo sa iba kaysa sampung libong katagang walang makauunawa.

²⁰Mga kapatid, huwag kayong maging isip-bata. Maging musmos kayo sa kasamaan, ngunit magkaroon nawa kayo ng ganap na katwiran. ²¹Nasusulat sa Kautusan: *“Magsasalita ako sa bayang ito sa pamamagitan ng mga ibang wika, sa pamamagitan ng mga bibig na banyaga, ngunit hindi nila ako pakikinggan,” sabi ng Panginoon.* ²²Kaya hindi nagiging tanda sa mga sumasampalataya ang pagsasalita ng mga wika kundi sa mga di nananampalataya. Ang pagpopropesiya naman ay para sa mga mananampalataya.

²³Ipalagay ninyong nagtipun-tipon ang buong iglesya at nagsasalita ng mga wika ang lahat. At may pumasok na mga walang kaalaman o di-mananampalataya. Hindi ba nila sasabihin na nasisiraan kayo ng bait? ²⁴Ngunit kung nagpopropesiya ang lahat at may pumasok na walang kaalaman o di sumasampalataya, pinagsasabihan siya ng lahat at ipinaki-

kita ng lahat ang kanyang budhi. ²⁵Sa paghahayag sa mga lihim ng kanyang puso, magpapatirapa siya, sasamba sa Diyos, at sasabihin: *Talagang nasa piling ninyo ang Diyos.*

²⁶Ano’ng ibig kong sabihin, mga kapatid? Tuwing magkakatiyon kayo, makisali sana ang bawat isa nang may awit, o pagtuturo, o pagbubunyag, pagsasalita ng mga wika, o pagpapaliwanag sa mga ito. Gawin naman ang lahat para sa kabutihan.

²⁷Kung may magsasalita ng mga wika, sapat na ang dalawa at huwag hihigit sa tatlo, at hali-halili; at magpaliwanag ang isa. ²⁸Kung walang makapagpaliwanag, mabuti pang manahimik ang tao at magsalita nang sarilinan sa Diyos.

²⁹Tungkol sa mga propeta, dalawa o tatlo ang magsalita at titimbangin ng iba ang sinabi. ³⁰At kung may isang nakaupo na tumatanggap ng isang pagbubunyag, tumigil na ang nagsasalita. ³¹Makapagpopropesiya kayong lahat nang isa-isa upang matuto ang lahat at pasiglahin ang lahat. ³²Sumasailalim sa mga propeta ang espiritong nagsasalita sa kanila, ³³pagkat Diyos ng kaayusan ang Diyos at hindi ng kaguluhan.

(Tulad sa lahat ng Iglesya ng mga banal, ³⁴manahimik ang mga babae sa loob ng sambayanan. Hindi ipinahihintulot sa kanilang magsalita; pasakop nawa sila tulad ng sinasabi sa Kautusan. ³⁵Kung may gusto silang matutuhan, tanungin nila ang asawa sa sariling bahay. Mahalay nga sa babae ang magsalita sa sambayanan.)

³⁶Sa inyo ba nagmula ang salita ng Diyos? O sa inyo lamang dumating? ³⁷Kung may nag-aakala na propeta siya o espirituwal na tao, kilalanin nawa niya na utos ng Panginoon nga ang aking sinusulat. ³⁸At kung may hindi kumilala, siya ang hindi kikilalanin.

³⁹ Kaya nga, mga kapatid, adhikain ninyo ang pagpopropesiya at huwag pipigilan ang pagsasalita ng mga wika. ⁴⁰ Ngunit gawin ninyo ang lahat nang marapat at maayos.

Ang muling pagkabuhay ni Kristo

15 ¹ Dapat kong ipaalaala sa inyo, mga kapatid, ang Magandang Balitang ipinangaral ko sa inyo, na inyong tinanggap at matatag na pinaninindigan. ² Sa bisa nito kayo maliligtas kung patuloy ninyong panghahawakan ito gaya ng ipinangaral ko sa inyo; kung hindi, walang silbi ang inyong dating pagkasampalataya.

³ Una sa lahat, ibinigay ko sa inyo ang tinanggap ko mismo: na si Kristo'y namatay dahil sa ating mga kasalanan, ayon sa mga Kasulatan. ⁴ Nalibing siya at binuhay muli sa ikatlong araw ayon sa mga Kasulatan. ⁵ Napakita siya kay Kefas at saka sa Labindalawa. ⁶ Pagkatapos, napakita siya nang sabay sa mahigit na limandaang kapatid, na ang karamihan sa kanila'y buhay pa at ang ilan lamang ang

nahimlay. ⁷ Pagkatapos, napakita rin siya kay Jaime, at sa lahat ng apostol. ⁸ Sa kahuli-hulihan, napakita rin siya sa akin, ako na waring ipinanganak nang wala pa sa kapanahunan. ⁹ Ako nga ang pina-kaaba sa mga apostol, ni hindi karapat-dapat tawaging apostol pagkat inusig ko ang Iglesya ng Diyos. ¹⁰ Ngunit sa kagandahang-loob ng Diyos ay ginawa niya akong kung ano ako ngayon at hindi naman nabale-wala ang kagandahang-loob niya sa akin. Sapagkat nagpagod ako nang higit sa kanila, bagaman hindi ako, kundi ang biyaya ng Diyos na kasama ko. ¹¹ Kaya nga, ako man o sila, ito ang aming ipinangangaral, at ang inyong sinampalatayanan.

¹² Ngayon kung ipinangangaral na si Kristo'y muling binuhay, paano nasasabi ng ilan sa inyo na walang muling pagkabuhay ang mga patay? ¹³ Kung walang muling pagkabuhay, hindi rin nabuhay na muli si Kristo. ¹⁴ At kung hindi muling nabuhay si Kristo, walang kabuluhan ang aming pangangaral at wala ring kabuluhan ang inyong paniniwala. ¹⁵ At

kaloob. Magagamit ng Diyos ang sinuman, kahit na mga makasalanan o mga di-Katoliko, na gumawa para sa kapakanan ng iba. Wala sa kakayahang magpangaling ang pagiging tunay ng isang relihiyon, anupa't dinudumog ito ng mga tao at hinahangaan ng marami. Sa pagiging tapat sa aral ng mga apostol na matatagpuan sa Iglesya ito nakasalalay.

Nasa ilalim ng mga propeta ang espiritung nagsasalita sa kanila (32). Magkahalong lagi ang nagmumula sa Espiritu at ang nagmumula sa tao. Pakaingatan ng mga nag-aakalang inspirado sila na huwag pakauntiin ang nagmumula sa Espiritu dahil sa sarili nilang mga paniwala at kagustuhan. Hindi pagwawalang-bahala sa ating pamayanan o sa mga nasa kapangyarihan ang tunay na inspirasyon.

Mula sa simula'y marami na ang naeskandalo sa mga bersikulo 34-35 dahil mabigat ang dating nito sa mga babae kayat inalis ang mga ito sa ibang mga teksto. Kung talaga ngang kay Pablo ang mga ito, kailangan itong intindihin sa liwanag ng 11:1-16. Hindi magkakamali ang apostol pag dating sa pananampalataya. Ngunit walang anumang desisyong may kinalaman sa organisasyon ng Iglesya, galing man ito kay Pablo o sa sinuman, ang masasabing hindi na puwede pang pag-usapan o di na mababali, kahit na sa pagkakataong iyo'y "utos itong mula sa Panginoon."

• **15.1** Ito kaya ang sagot ni Pablo sa huling tanong ng mga taga-Corinto? Para sa maraming Griyego, umaalis sa katawan ang kaluluwang walang-kamatayan at naiwang mag-isa. Pumapasok kaya ito sa paraiso ng mga kaluluwa? O pumupunta sa "malaking tabihan" ng mga kaluluwa ng mga yumao o kaya'y bumabalik, at nalilimutan na ang lahat ng lumipas na buhay nito sa lupa? Para naman sa iba (at kasama na rito ang maraming Kristiyano), sa kamatayan nagwawakas ang lahat (basahin ang 1 Tes 5:13). Kayat ipaalaala ni Pablo sa mga taga-Corinto na nasa pinakapuso ng mensaheng-Kristiyano ang pagsampalataya sa pagkabuhay.

Ipinaalaala ko sa inyo ang Mabuting Balita. Mabuting balita nga ito dahil sa mula't mula'y wala tayong alam sa kamatayan at ito ang mabigat na pansin ng buhay ng tao (Sir 40:1).

Masasabi bang walang pagkabuhay ang mga patay? Sa pagkabuhay ni Jesus bilang tunay na pangyayari nagsisimula si Pablo. At pinalalabas niya ang kahihinatnan nito: ang mismong pagkabuhay natin.

Naririnig natin kung minsan kahit na sa mga Kristiyano na hindi talagang nangyari sa kasaysayan ang pagkabuhay ni Jesus. Hindi nga mahahagip at maikukulong sa kasaysayan ang pagkabuhay ni Jesus.

mapapatunayan kaming mga bulaang saksi tungkol sa Diyos pagkat sinabi namin sa ngalan ng Diyos na muling binuhay niya si Kristo, ngunit hindi niya ginawa ito kung talagang hindi mabubuhay ang mga patay. ¹⁶ Kung talagang hindi nabubuhay ang mga patay, hindi rin nabuhay na muli si Kristo, ¹⁷ at kung hindi binuhay na muli si Kristo, walang silbi ang inyong pananampalataya at nasa ilalim pa kayo ng inyong mga kasalanan. ¹⁸ At nawala ang mga nahimlay kay Kristo. ¹⁹ At kung para sa buhay na ito lamang tayo umasa kay Kristo, tayo na ang pinakakawawa sa lahat ng tao.

Binigyan tayo ni Kristo ng daan

• ²⁰ Ngunit si Kristo ay talagang muling nabuhay mula sa kamatayan, ang pangunahin ng mga nahihimlay. ²¹ Hindi ba nanggaling sa isang tao ang kamatayan? Sa isang tao rin nanggagaling ang

muling pagkabuhay. ²² Namamatay ang lahat na sumakay – Adan, gayundin mabubuhay ang lahat na sumakay – Kristo. ²³ Ngunit may kanya-kanyang panahon: Si Kristo muna, at pagbalik niya ay ang mga kay Kristo naman.

²⁴ At saka darating ang wakas, kapag ibinigay niya sa Diyos Ama ang kaharian matapos hamakin ang lahat ng kaharian, kapamahalaan at kapangyarihan. ²⁵ Alam ninyo na dapat siyang maghari hanggang sa *mapasailalim niya ang lahat ng kaaway*. ²⁶ Ang huling kaaway na hahamakin ay ang kamatayan. ²⁷ Nasusulat nga: *Napasuko ang lahat sa ilalim ng kanyang mga paa*.

Sa pagsasabing *napasuko ang lahat*, maliwanag na hindi kabilang Siyang nagpasuko ng lahat kay Kristo. ²⁸ Pagkasuko sa kanya ng lahat, susuko naman ang Anak sa Amang nagpasuko ng lahat sa kanya at magiging ang Diyos na lahat sa lahat.

Alam natin ito at pinaniniwalaan dahil sa mga nagpapatunay nito, at walang ibang paraan ng pagsulong ng kasaysayan. Ngunit may malaking kaibahan: mga patunay na meron tayong ilang ideya ang tinatalakay ng kasaysayan tulad ng sa digmaan, pagtatagpo ng dalawang bayan, o isang imbensyon kaya. Ngunit para sa pagkabuhay ni Jesus, mga pagpapakita lamang ni Jesus o pakikipagtagpo sa kanya ang masasabi ng mga nagpapatunay dito. Ang karanasang ito ang naghatid sa kanila upang maniwala sa isang bagay na higit pa: isang bagay na wala silang kaide-ideya ang sinimulan ni Jesus, nakikibahagi siya kahit na sa kapangyarihan ng Diyos! Kayat pinaniniwalaan natin hindi lamang ang kanilang nakita kundi pati ang kanilang pinaniwalaan, at ibang-iba ito sa mga pangyayari sa kasaysayan (basahin din ang paliwanag sa Mc 16).

Isinalin ko sa inyo (3). Hindi kuwento o mito na mga istoryang puno ng karunungan at aral ang aalalahanin ni Pablo. Marami nito ang mga Griyego para maglahad ng isang kaayusan sa mundo o kabuluhan ng buhay, pero mga istorya pa rin siyempre ang mga ito. At ngayon, ganito rin ang tingin ng iba sa pagkabuhay ni Jesus. Para sa kanila, “Hindi mahalaga kung ano talaga ang nangyari. Hindi interesado ang mga ebanghelyo kung anong talaga ang nangyari kay Jesus. Ang mahalaga sa kanila’y nagkaroon ang mga alagad ng lakas ng loob at pag-asa para sa kabilang-buhay dahil sa kakaibang mga pangyayari.” Pero ang kabaligtaran nito mismo ang sinasabi ni Pablo: tunay na nangyari ang pagkabuhay ni Jesus.

• 20. Tinanggap natin ang katotohanang ito sa pakikibahagi sa pananampalataya ng mga apostol. At agad namang sinasabi ni Pablo ang ibig nitong sabihin sa atin: papasok din ba tayo sa isa pang uri ng buhay?

Namamatay ang lahat sa pagka-Adan nila (22). Basahin ang paliwanag sa Roma 5:12 tungkol kay Adan at kay Kristo. Binibigyang-katauhan ng mga mito ng iba’t ibang relihiyon ng lumipas na panahon ang kalagayan ng tao. Ngunit hindi nito nagawang baguhin ang buhay kundi ng bigyang-kahulugan lamang ito. Sinasabi naman sa atin ng pananampalataya na nabuhay sa piling natin at para sa ating lahat ang Anak ng Diyos na naging tao. Isaisantabi natin ang makasarili nating mga pananaw na sariling hantungan lamang ang nakikita. Para sa Diyos, ang buong galaw ng paglikha at pagligtas ay walang iba kundi kay Adan, kapwa isa at marami. At ganap itong isinabuhay ni Jesus na Tao rin mismo para sa ating lahat.

At saka darating ang wakas. Ibigay niya sa Diyos Ama ang kaharian. Muli nating isaisantabi ang kung anu-anong larawan meron tayo. At alalahanin nating iisa lamang ang Diyos. Dito, ang *Anak* ang Salita ng Diyos na naging tao at nagpasan sa buong ikalawang bahagi ng kasaysayan ng daigdig. Siya na magpakailanma’y bumabalik sa Ama at mula sa kanya siya isinilang – siya ang naghahatid sa sangnilikha sa kawalang-hanggan ng Diyos. Hindi magkakaroon ng muling pagsisimula ng kasaysayan. Magiging lahat-lahat ang Diyos sa lahat, tatanggapin natin ang Diyos mula sa Diyos at mapapasaatin ang lahat, at sa wakas,

²⁹ Kung walang pagkabuhay muli, bakit may nagpapabinyag alang-alang sa mga patay? Kung hindi mabubuhay ang mga patay, para ano pa ang pagpapabinyag alang-alang sa kanila?

³⁰ At bakit namin isinasapanganib pa ang buhay namin oras-oras? ³¹ Kung talagang kayo ang aking ipinagmamalaki kay Kristo, totoo rin ang aking sinasabi: araw-araw nabibingit ako sa kamatayan, mga kapatid. ³² Kung mga adhikaing pantao lamang ang ipinaglaban ko laban sa mga halimaw sa Efeso, ano ang mapapala ko? Kung hindi muling mabubuhay ang mga patay, *Kumain tayo at uminom pagkat bukas tayo'y mamamatay.*

³³ Huwag kayong magpalinlang: nakasisira sa kagandahang-asal ang mga maling pag-iisip. Mahulasan naman kayo at huwag magkakasala. ³⁴ Sapagkat ang

magiging tunay na sarili natin tayong lahat. At tiyak na higit pa ito sa anumang maaari nating isipin, pero idinudugtong pa ni Pablo: *Ang kamatayan ang huling kaaway na pupuksain* (26). Ganito rin ang sasabihin ni Juan sa Pagbubunyag (21:4).

Ano ang pagpapabinyag alang-alang sa mga patay? (29). Maaaring pinoproblema ng ilan sa kanila ang kinahinatnan ng kanilang mga magulang na namatay nang hindi nalalaman ang ebanghelyo kayat nagpapabinyag sila sa kanilang pangalan. Walang opinyong ibinibigay si Pablo hinggil sa gawaing ito. Sinasamantala lamang niya ang pagkakataong ibinibigay nito para ipangatwiran ang pagkabuhay.

• **35. Paano ibabangon ang mga patay? Sa anong katawan sila darating?** Ganito nga ang malimit nating itinatanong. Gusto nating isipin kung ano ang mangyayari sa atin. Pero paano maisip o malalaman ng tao ang bagong daigdig na ito na ngayon pa ma'y patuloy pang inihahanda. Hindi ba ito gaya ng isang batang nasa loob pa ng daigdig ng sinapupunan ng kanyang ina at nagsisikap isipin ang mundong paglabasan sa kanya?

Walang magagawa si Pablo kundi bigyan ng kaunting liwanag ang hiwagang ito sa paggamit ng mga paghahambing.

Hindi ang magiging katawan ng inihahasik mo ang iyong inihahasik kundi butil lamang (37). Nangusap si Jesus tungkol sa butil na inihasi (Jn 12:24). Sa halimbawang ito, sinira niya ang sinaunang mga ideya na meron ang ilan sa atin hanggang sa kasalukuyan: na darating ang mga anghel para ipunin

kamangmangan sa Diyos ang taglay ng ilan sa inyo. Nakakahiya kayo!

Ang katawan ng muling binuhay

• ³⁵ Maaaring may magtanong: “Paano mabubuhay muli ang mga patay? Anong uri ng katawan ang taglay nila sa pagdating?”

³⁶ Wala ka bang isip? Hindi mabubuhay ang iyong inihahasik kung hindi muna ito mamamatay. ³⁷ Hindi ang puno ng halaman ang inihahasik mo kundi ang butil lamang, maging trigo o ano pa man. ³⁸ At binibigyan ito ng Diyos ng katawan ayon sa kanyang itinakda – sa bawat binhi ang angkop na katawan. ³⁹ At isa pa: hindi pare-pareho ang lahat ng laman; iba ang sa tao, iba sa mga hayop, iba sa mga ibon, sa mga isda. ⁴⁰ Meron ding mga katawang panlangit, at mga katawang panlupa. Ngunit iba ang karikitan ng katawang panlangit sa panlupa. ⁴¹ Iba rin

ang alabok ng mga patay, at lalabas ang mga bangkay mula sa kanilang libingan... Sa totoo'y ang katawan natin ngayon ang butil at ang katawan naman natin sa pagkabuhay ang siyang magiging bunga. Hindi ito pagbubuon muli ng kasalukuyang katawang inililibing sa lupa.

Hindi iisang laman ang lahat ng laman (39). Ipinapaliwanag ni Pablo na maaaring magkaroon ng iba't iba ngunit magkakahawig na kahulugan ang iisang salita. Halimbawa'y ang salitang “liwanag” na ginagamit para sa sabihin ang pagbibigay-liwanag ng araw, buwan at mga bituin ngunit sa magkakaibang paraan. Sa panahon ni Pablo, ginagamit para sa iba't ibang bagay ang salitang “katawan,” pati na para sa araw at mga bituin na tinatawag na “mga katawan sa langit.” Kaya sa pagsasabing ibabangon ang mga patay nang may sariling katawan, hindi ito nanganahulugan ng pagkakaroon ng dating hugis (may mga kamay, paa, buhok...) o ng dating buhay, bagamat iyon pa rin siya.

Kung paanong galing sa binhing butil ng trigo ang butil ng trigo, siya pa rin iyon tulad ng dati, taglay ang tatak ng lahat ng nagpalago sa kanya (niloob nga ng Kristong nabuhay na ipakita ang mga tatak ng kanyang pagpapakasakit na taglay ng maluwalhati niyang katawan). Dahil hindi ito magaganap nang mag-isa kaninuman kundi sa pakikipagbuklod at pakikipagkapwa, malalaman natin sa kaganapan ng binagong-anyo nating pagkatao kung sino ang lubos na nakatulong sa atin para pagyamanin ang ating mga katangian.

Magkakaroon din ng katawang espirituwal gaya

ang ningning ng araw kaysa ningning ng buwan, at iba rin ang ningning ng mga bituin. Maging ang mga bituin ay nagkakaiba ng ningning.

⁴² Gayon din sa pagkabuhay na muli ng mga patay. Bubuhaying di-mabubulok ang inilibing na nabubulok. ⁴³ Bubuhaying maluwalhati ang inilibing na parang basura. Bubuhaying may kapangyarihan ang inilibing na walang kakayahan. ⁴⁴ Binubuhay na katawang espirituwal ang inililibing na katawang may hininga. Kung mayroon ngayong katawang may hininga, magkakaroon din ng katawang espirituwal.

⁴⁵ Nasusulat nga: *Naging nilalang na may buhay at kamalayan ang unang taong si Adan.* Ang huling Adan naman ay naging espiritong nagbibigay-buhay. ⁴⁶ Hindi nauuna ang espirituwal kundi ang may kamalayan at pagkatapos lamang ang espirituwal. ⁴⁷ Galing sa lupa ang unang tao, kaya siya makalupa; galing sa langit naman ang ikalawang tao. ⁴⁸ Kung paano ang taong galing sa lupa, gayundin ang mga galing sa lupa. Kung paano ang makalangit na tao, gayundin ang mga makalangit. ⁴⁹ Kung paanong tayo ngayo'y larawan ng taong galing sa lupa, gayundin tayo magiging larawan ng makalangit.

ng pagkakaroon ng katawang may hininga (44). Sa loob galing ang pagkabuhay, tulad ng pagbabagong-anyo. Magkakaroon ng katawan ang bawat isa, ayon sa kung ano'ng marapat sa kanya, isang katawang lubos na makapagpapahayag kung ano ang nangyari sa kanya at kung ano siya sa Diyos. May gaganda pa ba dito? Pero totoo kaya ito? Tiyak ito ni Pablo mula sa kanyang pananampalataya. Hinding-hindi mapatutunayan ng pangangatwiran ang pananampalataya. Tanging ang karanasan lamang sa paggawa ng Espiritu na ngayon pa ma'y bumabagong-anyo na sa atin sa araw-araw ang magbibigay sa atin ng katiyakan, at hindi lamang kutob, kung saan tayo papunta.

Hindi makapapasok sa kaharian ang laman at dugo; walang anuman sa atin na mabubulok ang makararating sa buhay na walang-pagkabulok (50). Ito ang oposisyon ng nabubulok at ng di-nagbabago na bagay sa daigdig ng Diyos (Rom 8:21). May sariling katwiran ang buhay; mahirap maniwala sa kabilang-buhay ang mga nagpapasasa sa buhay na ito.

Araw ng pagkabuhay

⁵⁰ Ito nga ang aking sinasabi, mga kapatid: Hindi papasok sa Kaharian ng Diyos ang karaniwang buhay natin. Hindi makakamtan ng alinmang mabubulok ang walang pagkabulok na mundo. ⁵¹ Pakinggan ninyo ang hiwagang sasabihin ko: Hindi man mahimlay tayong lahat, babaguhin pa rin ang lahat, ⁵² sa isang iglap, sa isang kispap-mata, sa tunog ng makalangit na trumpeta. Alam ninyo na tutunog ang trumpeta; kaya bubuhayin na di mabubulok ang mga patay at tayo'y babaguhin. ⁵³ Sapagkat kailangang mabihisan ng buhay na walang hanggan at walang pagkabulok ang nabubulok at may kamatayan.

⁵⁴ At kapag nabihisan na ng buhay na walang-hanggan at walang pagkabulok tayong nabubulok at may kamatayan, matutupad na ang nasusulat: *Anong laking tagumpay ang pagkalamon sa kamatayan. ⁵⁵ Kamatayan, nasaan na ang iyong tagumpay? Nasaan ang iyong kamandag?*"

⁵⁶ Tumuklaw ang kamatayan sa tulong ng kasalanan, at pinalakas naman ng kautusan ang kasalanan. ⁵⁷ Ngunit salamat sa Diyos na nagpatagumpay sa atin sa pamamagitan ng Panginoong Jesu-cristo.

Hindi lahat tayo ay mahihimlay (51). Iniisip ni Pablo na babalik agad si Kristo. Kaya sinasabi niyang hindi "magbibiyaheng" kasama ni Kristo papunta sa langit ang mga madaratnan niyang buhay kundi babaguhin sila. Hindi pagkabuhay na muli tulad ng nangyari kay Lazaro ang pagkabuhay na ito.

Makalupa... makalangit... (45-49). Dalawang pamana meron ang lahat sa atin: ayon sa ating kalikasan, kaisa tayo sa sangkatauhan kay Adan – *tao, hayop* at *makalupa* – ngunit bahagi rin tayo sa pamayanang ito ng tao na sa mahiwagang paraa'y nabubuo sa paligid ni Kristo, na *Espiritu, bukal ng buhay* at *mula sa langit*. Hindi tayo napalampas dito ng binyag. At sa kabila ng pagiging tapat natin, patuloy pa ring lalaki at bibigat ang ating Adan, sampu ng mga kahinaan nito at tukso. Ngunit lalakas din naman ang nasa ating kalooban, ang binhing ito ng isang makalangit na tao na naghihintay sa tunay nitong pagsilang.

⁵⁸ Kaya nga, mga kapatid kong minahal, magpakatatag kayo at huwag matitinag. Lumago kayo lagi sa gawain ng Panginoon: alam nga ninyo na sa kanya, hindi masasayang ang inyong pagod.

Pagpuri at pagbati

16 • ¹ Tungkol naman sa abuloy sa mga banal na kapatid, sumunod kayo sa iniatas ko sa mga Iglesya sa Galasya. ² Tuwing unang araw ng sanlinggo, magbubukod at magtitipon ang bawat isa sa inyo ayon sa abot-kaya niya upang huwag simulan ang pag-abuloy pagdating ko lamang. ³ Pagdating ko sa inyo pipiliin natin ang mga dapat magdala ng kaloob na iyon sa Jerusalem at susu-guin ko sila nang may liham. ⁴ Kung dapat din akong maglakbay, isasama ko sila.

⁵ Pupuntahan ko kayo pagkagaling ko sa Macedonia. ⁶ Baka tumigil ako sa inyo at magpalipas ng taglamig, at saka ninyo ako ihatid sa aking paglalakbay kung saanman. ⁷ Ayokong dadaan lang ako sa inyo at umaasa akong magtagal nang kaunti, sa awa ng Diyos. ⁸ Sa Efeso ako titigil hanggang sa Pentekostes ⁹ pagkat malawak ang pintuang nabuksan sa akin at may pag-asa kahit na marami ang mga tumututol.

¹⁰ Pagdating ni Timoteo, papanatagin ninyo ang loob niya habang nasa inyo siya. Ituring ninyong gumagawa siya sa gawain ng Panginoon Panginoon na kagaya ko. ¹¹ Kaya huwag siyang hama-kin ninuman. Umalis sana siya nang mapayapa sa pagbalik sa akin. Hihintayin ko siya, kasama ang ibang mga kapatid.

¹² Tungkol sa kapatid nating si Apollo: mahigpit kong ipinakiusap sa kanyang pumunta sa inyo na kasama ng mga kapatid, pero tumanggi siyang maglakbay ngayon. Pupunta siya kung may-roon siyang pagkakataon.

¹³ Mag-ingat kayo, magpakatatag sa pananampalataya. Magpakalalaki kayo at magpakalakas. ¹⁴ Gawin ninyong may pag-ibig ang lahat. ¹⁵ Isa pang tagubilin, mga kapatid: alam ninyo na naging mga unang Kristiyano sa Acaya ang sambahayan ni Estefanas at itinalaga nila ang kanilang sarili sa paglilingkod sa mga kapatid. ¹⁶ Kaya pasakop kayo sa ganitong mga tao at sa lahat ng tumulong at nagpagod kasama nila.

¹⁷ Ikinagalak ko ang pagdating nina Estefanas, Fortunato at Acaico: nang hindi kayo makaparito, sila ang gumawa ng hindi ninyo magawa ¹⁸ at nagpaginhawa sa akin at sa inyo. Kaya pahalagahan ninyo ang mga tulad nila.

¹⁹ Kinukumusta kayo ng mga Iglesya sa Asia. Maalab kayong kinukumusta kay Kristo nina Akila at Priscila, kasama ang Iglasyang nagtitipon sa kanilang bahay. ²⁰ Binabati rin kayo ng kapatiran dito. Magbatian kayo ng banal na halik.

²¹ Ako, si Pablo, mismo ang sumulat ng pagbating ito. ²² Sumpain ang sinumang hindi umiibig sa Panginoon. Maranatha: *Dumating ka na, Panginoon.*

²³ Sumainyo nawa ang pagpapala ng Panginoong Jesus. ²⁴ Sumainyong lahat ang aking pag-ibig kay Kristo Jesus. Amen.

• **16.1** Tungkol sa koleksyon, basahin ang Roma 15:25 at 2 Corinto 8-9.

Linggo ang unang araw sa sanlinggo ng mga Judio. Basahin ang Mga Gawa 20:7. Sa panahon ni Pablo, Linggo na siyang araw ng pagkabuhay ni Kristo ang sinimulang ipangilin ng mga Kristiyano, sa halip na Sabado (o Sabat) ni Moises at ng mga Judio.

Sa tulong ng listahan ng mga pangungumusta,

makabubuo tayo ng ilang ideya tungkol sa mga unang Kristiyanong ito na nagsalin sa atin ng pananampalataya. Makikita natin na sa kabila ng kanilang kahinaan, bumubuo pa rin ng isang tunay na iglesya ang mga Kristiyanong taga-Corinto. Isa pa rin itong pamayanan kung saan marami ang aktibo at samasamang nagsisikap na malutas ang kanilang mga problema sa buhay "kay Jesucristo."